

Årsrapport 2020 for Raet nasjonalpark

Fremlegging for verneområdestyret 4. desember 2020

1

Hva er det SNO har bedrevet i Raet nasjonalpark i 2020?

2

Våre tema

1. Kjerneoppgaver

1. Motorferdsel
2. Laks og sjørørret
3. Sjøfugl
4. Verneområder (brudd på forskrift)

2. Bestillingsoppgaver

1. Tiltak i verneområder
2. Bekjempelse av fremmede arter
3. Avfall (marint søppel) og forurensning

3. Overvåking og dokumentasjon

4. Samarbeid med andre

5. Oversikter

- Anmeldelser

3

1. Kjerneoppgaver (kontroll, tilsyn, informasjon)

4

1. Tilstedeværelse

5

6

Årlig sjekk av St. Hans bål i parken

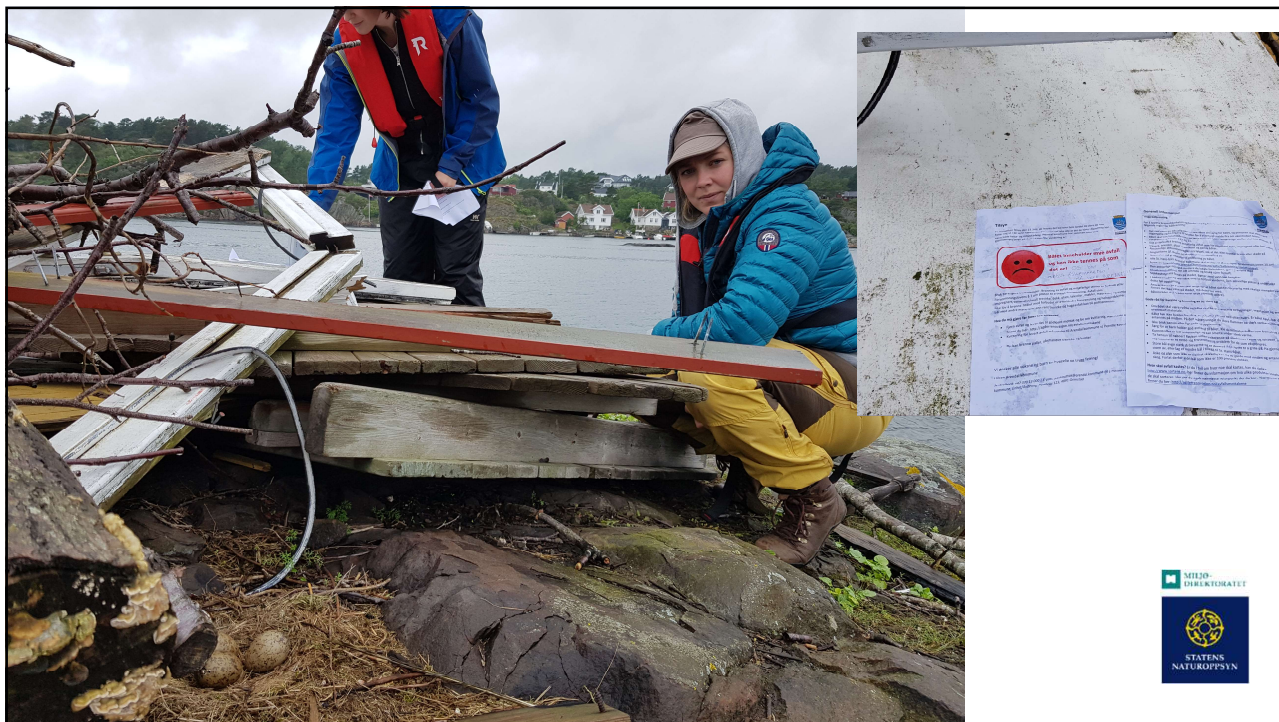
- Bestilling både fra Raet np samt fra Arendal kommune
- Årlig runde med ansatte fra Arendal for å sjekke ut status
- Søppelbål blir stoppa
- Men dette bålet ble også stoppet

Fiskemåke ved Torjusholmen, nær Raet np

7

8

1.1 Motorferdsel

Vannskuter og øvrige båter tillatt

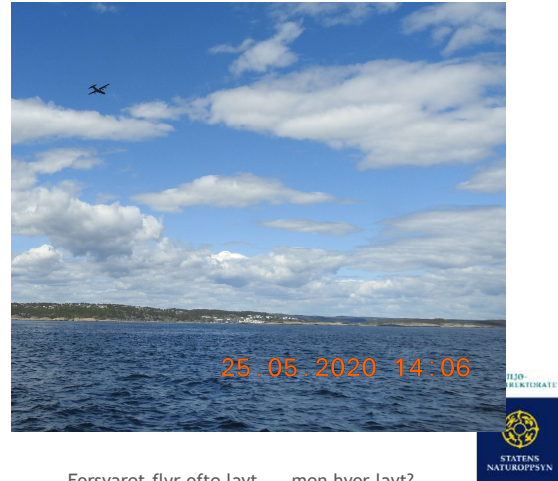
- Men ikke i ferdselsforbudstid i Sone A!

Motorisert i lufta

- Lavflygingsforbud på 300 m
- Forsvaret flyr fortsatt lavt... men ikke ifølge dem selv
- Redningshelikopteret er vi glade for men er all flyging nødvendig tro...
- Droner – de er der... men i begrenset antall

Ulovlig kjøring på land,

- To reisefølger anmeldt av SNO i år – ikke unntaksvis at det kjøres i enkelte områder.

Forsvaret flyr ofte lavt.... men hvor lavt?

9

1.2 Laks og sjørret

Laks og sjørret

- Leter mest aktivt etter garn på våren.
- Fredningssone i Sømskilen, 12 i AA
- Kilenøter – få i Aust-Agder, enda færre i parken.
- Stikkprøver i Nidelva og andre elver
- Følger med på bekkene på høsten – både mtp vandringshindringer og event. lystring

Mye fokus på forurensning i bekker 2018 og 2019 bla nær parken i vest.

Ingen garnsaker i parken i 2020 etter lakseloven. En anmeldt fisker utenfor sesong i Nidelva, i Parken.

10

1.2 Sjøfugl (jaktoppsyn)

- Nye regler i perioden 2017-22, som nok har redusert interessen for denne jakta!
  - Ærfugl - kun jakt på hanner i AA
  - Ikke svartand
  - Ingen måkearter
  - kun skarv med hvit buk.... (ungfugl)

Jaktoppsynet på sjøen utføres ofte i forbindelse med andre oppgaver. Forholdsvis begrenset aktivitet i A-Agder. To jegere anmeldt i november 2020 i Sømsholen (motorbåt og mangl. magasinsperre).

I A-Agder kan det felles ærfuglhanner (nederst) men ikke hunner. I V-Agder er arten fredet. Foto: Carl Erik Kilander.

11

1.3 Tilsyn med verneforskriftene

Ilandstigningsforbud i hekketida i sone A (15/4-15/7)

- Folk er flinke til å respektere forbudet
- SNO avdekket tre brudd på ilandstigning i sone A i parken i 2019 ingen i 2020.
- Raet np verneforskrift er innholdsrik og området besøkes av mange mennesker
- Merkingen med verneskilt og infoplakater er gjort. Sonemerking gjenstår eks. Sone B og ferdselszone på L. Torungen.

Den 8. juli 2019 var det flott vær. Da var det tre tilfeller med ilandstigning, her på Indre Halvorsholmen og to båter på Lille Torungen.

12

Tilsyn med verneforskriften fortsetter

- SNO (vikar i sommer) anmeldte to reisefølger for kjøring i utmark på Botne -

13

2. Bestillingsoppgaver

14

2.1 Tiltak – tilsyn og oppfølging

- Fleste tiltak, herunder skjøtselsoppgaver i regi av forvalter/styre. Ønske fra SNO
- Sno fører tilsyn med forvaltningens gjennomføring av tiltak
- SNO kan følge opp tiltak i felt etter bestilling.
- Samarbeid mellom forvalter/styret, kontraktører, SNO
- Tre større tiltak i 2020. Hasseltangen, Tromlingene og Spornes - alle i gang, ingen helt fullført...

15

Eks på restaureringstiltak - gjenåpning av «Tømmerkanalen» og massefjerning

16

Velkommen😊

17

Oppdukkende oppdrag/bestillinger

18

2.2 Bekjempelse av fremmede arter - fauna

Mink

- *To innleide jaktekvipasjer + sno + noen private*
- *Jakt med hunder på vinter og vår*
- *Fangst med feller hele året*
- *Agder 2019 – 150 ind, 2020 – 119 ind + mørketall*
- *Raet np 2018 – 40 ind, 2019 – 22 ind, 2020 – 24 ind.*
- *To felleområder i parken; øst og vest*
- *Østre felleområde – SNO v/Jim 45 (17-55) feller*
- *Vestre felleområde – SNO v/Arild – 30 feller*
- *Tromøy øst – SNO v/Bjørn – 5 feller*
- *Noen feller privat*

Uttak av mink i Raet np 2020.

19

Hjelper det å ta ut mink?

20

Effekter av mink decimering på

- Huggorm och snok
- Vanlig groda och vanlig padda
- Sorkar → vegetation

Effekter av mink decimering på fågelbestånden

- Fågaltaxeringar årligen 1993-2001, 1-3 års intervall 2001-2013
- 14 arter av 22 ökat efter att minkbeståndet decimerats

Nordström et al. (2002) Ecography, Nordström et al. (2003) Biological Conservation, Nordström & Korpinmäki (2004) J Anim Ecol

NYANSER AV EFFEKTER

- Næring, skjul, klima, andre predatorer med mer.
- Pretadorer på mink (rev, oter, havørn, hubro)
- Svingninger
- Habituering

Förändringar i det nyaste decimeringsområdet (fr.o.m. hösten 2006)

Unpublished

21

Mink tatt ut i Raet Nasjonalpark

År	Antal mink tatt ut
2019	45
2018	22
2020	24

22

Bra at mink tas ut men rynkerosa da????

DIKT

Rynkerosen

Rosa rugosa, vi skjønner din skrekk. Du brer deg for nye og da skal du vekk. Du er blitt for brysom, og hardfør og vill. Nå må du la andre få slippe litt til.

For selv om vi nyter din blomst, dine bær i hager og hekker, på holmer og skjær.

Og selv om vi ber for ditt liv og din prakt er skjebnen din knyttet til de som har makt.

Wenche V. Knudsen

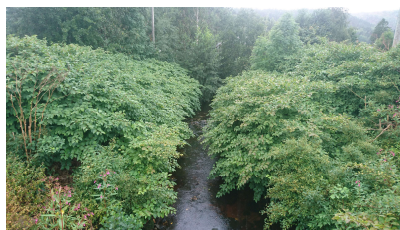
Ikke rynkerose?

STATENS NATUROPPSYN

23

Bekjempelse av fremmede arter -flora

- Rynkerose, platanlønn, sitkagran, lupin, berberis, slirekne, mispel ....
- Neverending story... men vi gir oss ikke...
- Ove, Grunde, Dag, flere aktører

24

2.3 Avfall (marint søppel) og forurensning

- Flere som rydder der ute; SNO, FM, Våre strender, Green-bay, Strandryddedagen, skoleklasser, speidere, private, Agder Renovasjon, innleide pensjonister ..... Noen kommer og noen går....
- Skjærgårdstjenesten:
  - Rydder sjøfuglreservatene før 15/3

25

26

3. Overvåking og dokumentasjon

27

Sjøfugler – veldig god rigg i x-A-Agder

- Store tellinger hvert 3. år fremover. 2017, 2018 og 2019 er telt, neste er 2022...
- Reirtelling sone A i parken
- Reirtelling A-lokaliteter
- Ind.telling ref.omr. Havsøya-Hesnes
- Teistkasser
- Havhestkolonien
- Reirtelling av skarvekoloniene etter hekking
- Lett tilrettelegging for teist og havhest
- Rydding av skarvereir for søppel
- Uttak mink
- Jaktoppsyn

Geir hos fm reirteller skarvekolonien på Skurvene 2018 sammen med SNO

28

Hvor er sjøfuglene i parken?

Her vises to av de mest sjøfuglerike områdene i Raet np; «Triangellet» og Askerøy Stangholme/Flatskjæra

29

Resultater overvåking av havhest, teist og skarv i parken

- Havhestkolonien utgjøres av tre par -ett av dem prod.
- Ett kjent par med teist som hekker årlig i parken - lille Torungen
- Det hekket 507 par storskarv i x- A-Agder i 2020. Av disse hekket 321 i parken.

Lokaliteter med storskarv						
Lokalitet	ID	Kommune	1. gang reg.	Antall	Dato	Status
Rivingen	GR7	Grimstad		125	20.08.2020	Grønn
Store Vassfloss	GA6	Grimstad		61	20.08.2020	Grønn
Store Mågholmen	GR3	Grimstad		0	20.08.2020	Rød
Skåla	GA5	Grimstad		5	20.08.2020	Orange
Flatskjær	AA9	Arendal		105	13.08.2020	Grønn
Skurvene	AS3	Arendal		31	13.08.2020	Grønn
Flatskjæra	AS1	Arendal		95	13.08.2020	Grønn
Askerøy-Stangholme	TS2	Tvedestrand		85	13.08.2020	Grønn
Sum				507		

30

Teistens krav til levested sammenfaller med minkens...

Første dokumenterte hekking av teist i A-Agder i 2017 siden 1989. Hekking samme øy i 2020

31

Tilrettelegging for teisten utover å fjerne mink

32

33

34

Havørna og vandrefalken er tilbake men...

- Havørna og vandrefalken er nå i parken hele året og begge hekker nær
- Men når kommer hubroen, oteren, tårnfalken og tyvjoen tilbake?
- SNO og gode samarbeidspartnere følger med...

35

Overvåking av rekoloniseringen av oter

- NINA v/Arild Landa overvåker oterens reetablering i Sør-Norge
- SNO var med i november 2019 og satte opp to kamera – begge i parken, begge i Tvedestrand- Askerøya.
- Jim fremskaffet lokal historisk kunnskap.
- Disse står og jobber – røktes i løpet av året
- Oteren er på vei!

NINA v/Steven setter opp viltkamera i november 2019 ved Askerøya. Foto: Arild Pfaff

36

37

4. Samarbeid med andre etater

38

4.1 ; Mange etater å samarbeide med

- Politiet
- Forvaltningen
- Fiskeridirektoratet
- Mattilsynet
- Skjærgårdstjenesten

39

5. Oversikter

40

5.2 Anmeldelser i og nær Raet np og Søm Ivo

Anmeldelser i/i umiddelbar nærhet av Raet np/søm Ivo, fortrinnsvis fra SNO
Sakene anmeldt eller avgjort i 2020, eller venter på avgjørelse

Verneområde	Anmeldt forhold	Kommune	Status i saken	Kommentar
Raet np	Fire biler i rullesteinbeltet på Botstangen	Arendal	Ligger hos politi/jurist	Vikar som anmeldte sommeren 2020. To reisefølger. Gjentatt problemstilling, noe bør gjøres fysisk for å hindre dette.
Raet np	Motorferdsel i Kvennebekken, hytte bygging, vedlikehold	Grimstad	Ligger hos påtale	Politiet opprettet sak etter kontakt fra forvalter, samt anmeldelse fra grunneier i området. Senere også anmeldt av forvalter
Raet np	Sjøfugljeger - jakt fra motorbåt, nov. 2020	Arendal	I posten	De to sjøfuglsakene henger sammen. Tre kamerater som var ute i Sømskilen.
Raet np	Sjøfugljeger - jakt fra motorbåt, for mange skudd, nov 2020	Arendal	I posten	Se over.
Raet np	Fiskerisaker flere i 20	Alle tre	Beslag og botelagt og flere på gang....	Mange saker langs hele kysten av Agder hvert år

41

1. Anbefalinger til styret for Raet np/Søm Ivo 2021

Vær bevist på mandatet og utøv en kunnskapsbasert forvaltning!

- *Fremskaff det en mangler av kunnskap
- *obs på arealsakene - bit for bit.....
- *Svartlistebekjempelse bør ha fokus, mink, rynkerose, stillehavsøsters, platan, berberis... Dette er trusselarter for norsk natur og for brukerne av den
- *Vær sultne på data fra biologiske undersøkelser i parken
- *Tenk stort! Gap over mye! mange store og små tiltak for å fremme verneformålet!
- *Be om feltbistand til det meste! bagrunnsdata, oppsjekking, befaringer, feltbiten av tiltak, oppfølging, sluttbefaringer –ikke sikkert vi kan bidra på alt, men forsøk!

42

Forslag til tiltak i Raet np i 2021

- Svartelisteuttak; mink, rykerose, platan osv - fortsetter
- Massefjerning i Haslebukta - påbegynt, fullføres
- Vegetasjonsrydding Tromlingene - påbegynt, fullføres
- Vegetasjonsrydding på Spornes - påbegynt, fullføres
- Re-åpne Hasleøysundet - delvis påbegynt, bør fullføres
- Fjerne ruin etter gammel hytte og tilbehør på Vaodden
- Fjerne lekter, Rødøya
- Restaurere steingjerder
- Fjerne lyktestolper, Bøkeskogen Søm
- Steinbord og eikebenker flere steder - eks. Storesand og Lillesand

43

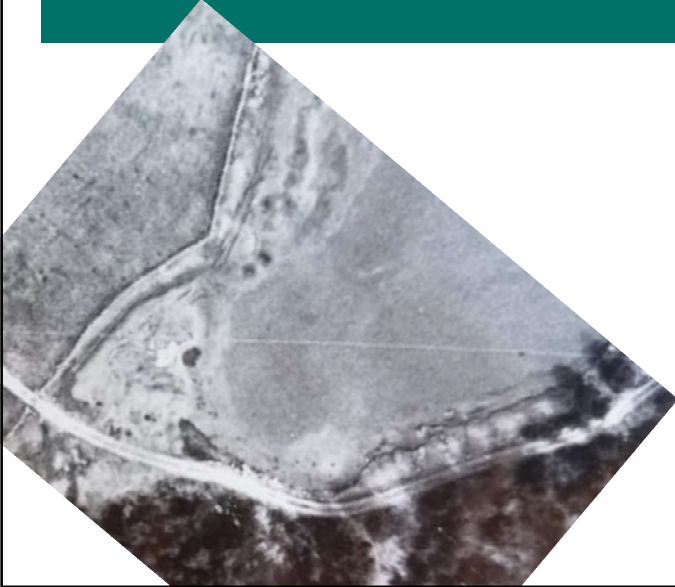
Fullføre masseuttak Haslebukta

- Neste slide viser status før utfylling i ca 1958
- Utfylt på begynnelsen av 1960 tallet
- I 2020 - ca 7140 m³ masse er fjernet i bukta, ca 1000 m³ i kanalen
- Foreslår å ta ut det resterende av påfylt masse på Kråka-siden
- Noen små justeringer bør samtidig gjøres, rette opp og supplere kansteiner, avbøtende erosjonstiltak ved rørene, mulig ett rør til, rør under veien mm...

44

Haslebukta ca 1958 til v og 2020 til h

45

Retabler og styrk marin sirkulasjon mellom Kråka, Hasleøya og Ruakerkilen – nesten i mål

46

Fjern rester etter hytteruin på Vaodden

47

Fjern lekteren på Rødøya

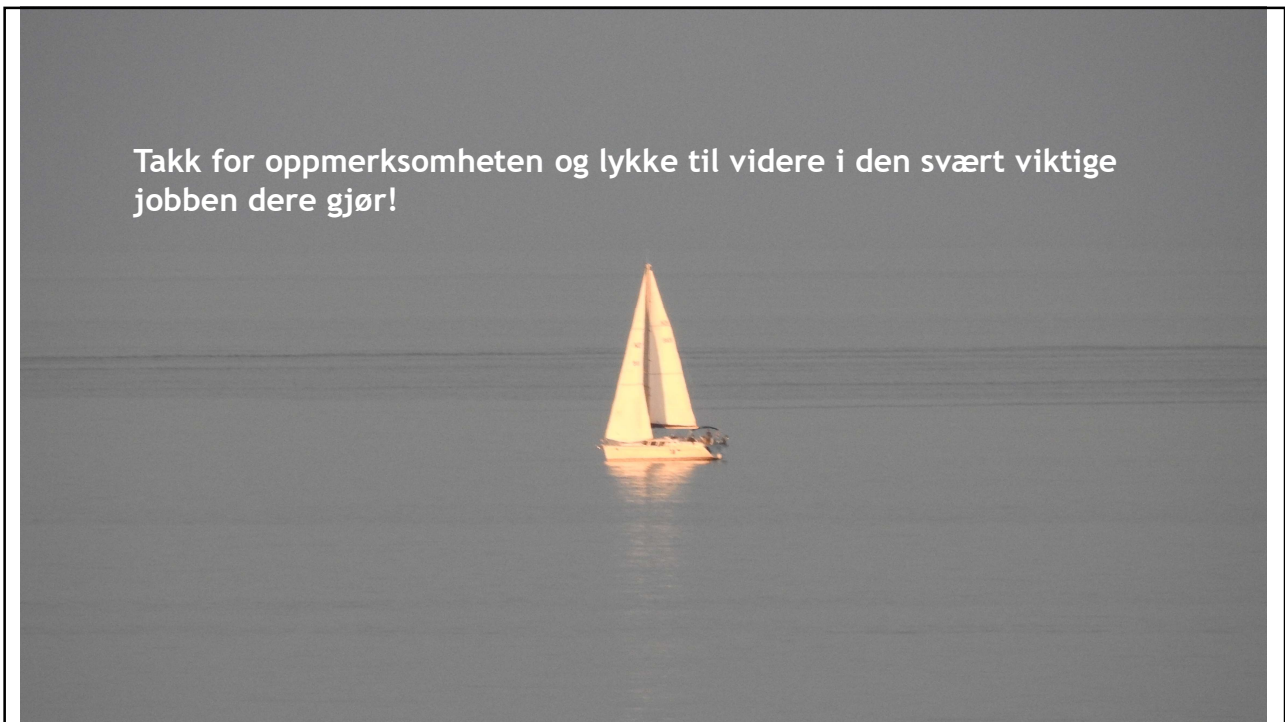

48

49

50